

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Riculfus Moguntinus Episcopus, devotus Ecclesiæ Romanæ. Sententiæ harum epistolarum transcriptæ primò in Conciliæ Gallicana, tacito auctorum nomine. Deinde auctoribus apertè laudatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

epistola tribuuntur, duobus & tribus seculis Codicis Theodosiani editionem præceserint. His argumentis victus Ill. Bellarminus has epistolas *indubitatas*, inquit, esse affirmare non audeam. Sed apertioribus verbis Illust. Baronius eas ab iis auctoribus, quibus tribui solent, data opera abdicavit:

Baron. ad an. 865. f. 2.

Ex multis eas reddi suspectas epistolas, que dicta sunt secundo Annalium tomo, dum singulis mentio facta est, satis est demonstratum; simulque offensum, illis non indigere Romanam Ecclesiam, ut si falsitatis arguantur, suis ipsa destituatur iuribus & privilegiis; cum etsi illis careat, ex legitimis germanisque aliorum Pontificum epistolis Decretalibus satis superque corroborata consistat. Ceterum quod excerpta ex illis capita à Benedicto Levita primum, ut canonibus consentientia, probata essent, ut ipse testatur, auctoritate Romanorum Pontificum, quod & à posterioribus factum est collectoribus, eadem usu potius recipi contigerunt, quam constanti ipsorum firmitate. Bellarmini & Baronij auctoritate fultis liberum erit venerandos Pontificum veterum titulos epistolis illis detrudere; præsertim cum eruditissimi viri industria ab aliquot annis eò processerit, ut sententiæ & verba ipsa, ex quibus epistola contexta sunt, à quibus auctoribus petita sint accuratissimè demonstraverit. Cui tamen in eo suffragari non possum, quòd atrocioribus verbis epistolas dilacerat: quas è sententiis & verbis legum, canonum antiquorum, & sanctorum patrum qui quarto & quinto seculo floruerunt, si pauca demas, concinnatas esse constat.

David Blondellus in Pseudo Isidoro, editio an. 1728.

Epistola ille suspexit non extant in veteri codice MS. Ecclesie Prebenensis, que Isidori collectio continetur.

II. Hanc verò epistolarum & canonum Collectionem Riculfo Episcopo Moguntino debemus, qui eam ex Hispania allatam penes se habuit, & Gallis communicavit, teste Hincmaro: *De libro collectarum epistolarum ab Isidoro, quem de Hispania allatum Riculfo Episcopo Moguntino, in huiusmodi, sicut & in Capitulis regis studiosus, obtinuit, & istas regiones ex illo repleti fecit. Quisquis auctor hujus Collectionis fuerit, illustri nomine Isidori Hispalensis eam commendare voluit. Eo enim nomine insigniebatur temporibus Hincmari, id est, anno octingentesimo septuagesimo. Quare non assentimur viris doctis, qui manuscriptos codices secuti, Isidorum Mercatorem Collectionis auctorem faciunt. Etenim etsi fateamur in quibusdam codicibus eam lectionem extrare, in plerisque tamen & melioris notæ libris compilerator iste, Isidorus peccator dicitur. unde manavit, vitio amanuensium, Mercatoris dictio. Peccatoris autem appellatio inde fluxit, quòd Episcopis quibusdam solenne fuerit in Conciliis peccatores*

Hincmarus in Opusc. c. 24.

Hincmarus ep. 7. c. 12. Isidorus Hispalensis Episcopus collegit cum epistola Romana secunda Pontificum à S. Clemente usque ad B. Gregorium.

seipos inscribere, quemadmodum videre est in Concilio Turonensi primo, in Parisiensi tertio, in Turonensi secundo, & in Marisconensi primo. Qua ratione & apud Græcos Episcopi ἀμαρτωλοὶ vocari amabant. Certum quidem est & omnino indubitatum ex sententia Illustrissimi Cardinalis Baronij, sordes verborum, quæ aliquoties in illa Collectione occurrunt, in Isidorum Hispalensem laudatissimum & eruditissimum virum non esse rejiciendas: qui etsi in Originum libris aliquando lapsus fuerit, variæ tamen & reconditæ lectionis specimen præbet, unde antiquariorum studia maxime juvantur. Inde autem colligitur Isidoro Hispalensi non esse tribuendam istam Collectionem, quia & Concilij Toletani undecimi habiti anno DCLXXV. & Concilij sexti coacti anno DCLXXXI. meminit, quadraginta & amplius annis post obitum Isidori, qui accidit anno DCCXXVI. ut docet Redemptus Diaconus in ejus vita. Imò verò & Gregorij II. & III. & Zachariæ Summorum Pontificum, qui post annum septingentesimum vixerunt, epistolas auctor ille Collectioni suæ inseruit. Si fides habenda esset Chronico Iuliani Tolertani à viro clariss. Laurentio Ramirefio Parisiensi edito, non laborandum esset de Collectionis auctore. Etenim juxta Chronici illius fidem, Isidorus Mercator Episcopus Setubensis ope monachi cujusdam compilationis operam dedisse dicitur, & obiisse anno octingentesimo quinto. Verum quia Chronicum illud apud eruditos viros suspicione non caret, satius est Hincmari testimonio hæere, qui non Mercatoris Setubensis Episcopo, sed Isidoro Hispalensi, ætate sua, collectionem tributam fuisse testatur.

III. Riculfo autem, à quo publicaram fuisse docet Hincmarus, Ecclesiam Moguntiacam tenuit ab anno DCCXXXVII. usque ad annum DCCXIV. & sedem apostolicam devotè coluit; ut testis est auctor Præfationis ad Benedicti Levitæ Collectionem. Quod fortasse illi epistolarum interpolandarum desiderium iniecit, ut labantem Romanæ Ecclesie auctoritatem in Galliis restauraret. Sanè post tempora Riculfi, sententiæ aliquot selectæ ex suppositiis epistolis à Gallicanis Episcopis in canones suos transcriptæ sunt. In Concilio Aquisgranensi habito anno DCCCXXXVI. quæ de unctione olei infirmorum seu chrismate ab Episcopis quotannis consecrando in cæna Domini decernuntur juxta statuta Decretalium, è secunda epistola Fabiani hausta sunt, etsi tacito Fabiani nomine. Ceterum frequentissimè ab Episcopis lau-

Baron. ad an. 865. f. 2.

V. Isidorus lib. 1. cap. 20.

Hincmarus ep. 7. c. 12.

Concil. Aquisgran. parte 1. cap. 6.

data fuisse verba epistolarum illarum Decretalium, & earum auctoritatem usurpata, probant tres ultimi capitularium libri: quos & scriniis Ecclesie Moguntiacensis in unum corpus compegit Benedictus Levita, jussu Autgarij ejus Ecclesie Episcopi, eoque Lothario, Ludovico, & Carolo nobilissimis Regibus filiis Ludovici Pij inscriptis circa annum octingentesimum quinquagesimum. In iis libris passim e Clementis, Anacleti, Pij, Evaristi, Fabiani, & ceterorum Pontificum apocryphis epistolis, quamvis suppresso auctorum nomine, auctoritas petitur. quod usurpatum etiam ab auctoribus Additionum quae libris capitularium adjunctae sunt. Quin & Hincmarus ipse Anacleti, Evaristi, Fabiani, Stephani, Lucij, Alexandri, Pij, Callisti, Iulij, Melchiadis testimoniis aperte usus est in epistolis suis & aliis opusculis.

IV. Non solum autem Isidori collectio Riculfi tempestate emerfit, sed alia etiam collectio, quae sub nomine Capitularum Hadriani Papae per Gallias ab Ingilramno Metensi Episcopo anno DCCCLXXV. divulgata est. Ex his Capitulis quaedam in epistolas Pontificum, qui eas interpolavit, ipsis verbis transcripsit. imò & ipsae Capitularium Additiones, Capitulis Hadriani aliquoties utuntur.

Attamen observandum est, etsi Gallicanae synodi veterum Pontificum nominibus perstrictae, selectis sententiis epistolarum ejusmodi uterentur, collectionem Ingilramni aut Isidori non recepisse in canonum censum, ut testatur Hincmarus Remensis in Opusculo quo Hincmarum Laudunensem refellit, qui ex illis epistolis collectionem privatam ad usum Ecclesiae suae confue- rat. De Capitulis enim Hadriani ita cen- set: *De sententiis quae dicuntur ex Graecis & Latinis canonibus & Synodis Romanis atque Decretis Praesulum ac Ducum Romanorum collectae ab Hadriano Papa, & ab Engelramno Metensium Episcopo datae, quando pro sui negotij causa agebatur, quam dissonae inter se habeantur, qui legit, satis intelligit, & quam diversae à sacris canonibus, & quam discrepantes in quibusdam ab ecclesiasticis judiciis habeantur.*

V. Quid autem de veterum Pontificum epistolis sentiret, apertissime ostendit eodem loco. Docet enim ex Innocentij, Leonis, & Gelasij receptis decretis, accurate servanda quae canones Conciliorum prescribunt; à quibus tamen discederetur, si varia capita controversis epistolis comprehensa servarentur, quae adversa sunt canonibus: qui posteriores cum sint iis epistolis, illis, utpote prioribus, derogare censendi sunt.

Vnde tandem orationem suam hac definitione concludit, honorem quidem iis epistolis deberi ob dignitatem auctorum quorum nomina praefereunt, sed Concilia servanda, quorum decreta universalis Ecclesia & sedes apostolica custodit: *Tu hac discretionem, inquit, ut praemisi ex verbis Gelasij, suscipe ad instructionem illas epistolas quas beatissimi Papae diversis temporibus ab urbe Roma pro diversorum patrum consolatione decernunt legendas, Venerabiliter, & serva sacra Concilia, quae sedes apostolica & omnis sequitur Ecclesia, Inviolabiliter.* Vberius quaestionem istam exequitur, cum Laudunensis Hincmari verba refellit: qui prolatis Anacleti, Victoris, Callisti, & Eleutheri testimoniis, his verbis usus erat ad Hincmarum Remensem: *Ecce, Pater, qui canones recipiendi, venerandi, ac observandi habeantur.* Excipit Hincmarus noster: *Si isti sunt canones recipiendi, venerandi, ac observandi, quos commemorasti; qui sunt illi quos & apostolica sedes & omnes Episcopi per universum orbem à primae sedis apostolicae Pontifice usque ad illum qui modo novissime etiam post te est ordinatus Episcopus, imò & omnis catholica Ecclesia, canones appellant? Quisque à Nicano Concilio, quod primum in nostris codicibus quos ab apostolica sede majores nostri acceperunt, sequendos per ordinem, usque ad Africanum Concilium, pro canonibus recipiendis, venerandis, & observandis, retinent; & Innocentius, Zozimus, & ceteri quique observandos canones nominant. Inter quos & istas epistolas apostolicae sedis Pontificum, quas canones appellas, Gelasius, ut supra posui, differentiam facit; & illa Concilia canonum observanda decrevit; has autem epistolas pro consolatione quorundam directas, venerabiliter suscipiendas dicit.* Quod iterum confirmat in epistola quam retulit Flodoardus auctor Historiae Remensis. Ex isto Hincmari loco discimus, apud Episcopos Ecclesiae Gallicanae solum codicem canonum ex collectione Dionysij Exigui, quem superioribus verbis descripsit, circa annum DCCCLXX. auctoritatem obtinuisse, epistolas verò contentas in Collectione Isidori, non repudiatas quidem ab Episcopis, quia de falsitate illarum nondum constabat, sed in auctoritatem canonum non fuisse receptas. Qua in re praedictio Leonis IV. utebantur, qui has epistolas Decretales in canone non recensēbat, ut monui capite superiori §. v.

VI. Contenderat tamen Nicolaus literis ad universos Galliae Episcopos datis anno DCCCLXV. ut Decreta illa reciperentur, & magno conatu Gallicanorum Episcoporum argumenta repulērat. Excipiebant

Capit. l. 7. c. 11. & passim lib. 11. c. 1. & 6. Ad. 17. c. 3. & 4. 19. & 26.

L. c. 17. l. 7. c. 11. & passim lib. 11. c. 1. & 6. Ad. 17. c. 3. & 4. 19. & 26.

Hincmarus ep. 8. & ep. ad Isidor. In coll. de div. verbis Lotharij. in Opus. c. 11.

Hincm. in Opusc. cap. 21.

Hincm. in Opusc. cap. 41.

Flodoardus lib. 1. Hist. Rem. cap. 21.

Nicolaus ep. 42.